

[Arnth Jensen.]

Ungdom ind til Eksamensskolerne, medens 95 pCt. bliver hjemme.

Og hvis man nærmere vil undersøge, om det er Landbrugerne, Gaardmændene, om jeg saa maa sige, som sender deres Børn ind til Eksamensskolerne, da viser Statistikken netop, at det er det ikke, idet samtlige Landbrugere efter Statistikken kun sender 1 pCt. af samtlige skolepligtige Børn i Landkommunerne ind til Eksamensskolerne.

Jeg tror derfor, vi skal lade den Tale fare — jeg var ogsaa inde paa det under Forhandlingen om Seminarieloven —, at det i særlig Grad skulde være Gaardmændenes Børn, der fyldte Realklasserne.

Men disse Tal viser ogsaa noget helt andet og noget glædeligt, nemlig dette, at i al Almindelighed er den store Del af Landbefolkningen, ogsaa den mere formuende Del, saa tilfredse med Skolen og dens nuværende Ramme, at selv om de har Raad til at sende deres Børn til en Skole med større Fagrigdom, søger deres Børn alligevel Sognets Skole.

Skal man endelig tale om Folkeskolen som Fattigskole, ser det meget mere betænkeligt ud for Byerne og for Hovedstaden, idet i Hovedstaden mellem 26 og 27 pCt. af de skolepligtige Børn søger Eksamensskolen og i Byerne mellem 23 og 24 pCt. Jeg tror nu ikke, man kan tale om Folkeskolen som en Fattigskole; men naar man endelig vil bruge det Billede, ser det altsaa mere betænkeligt ud i Byerne.

Trods alt tror jeg derfor at kunne sige, at hvad der end kan være af mindre Skævheder i den ydre Ramme om vor Folkeskole — alt menneskeligt er jo skrøbeligt, og Tidens Hjul, der aldrig staar stille, kan ogsaa paa det Omraade være ved at komme foran, — har den danske Folkeskole dog i det væsentlige, ogsaa med den nuværende Styrelse, saadanne Kaar, at Befolkningen med Rette kan vente et godt, baade kundskabsmæssigt og paa anden Maade frugtbringende Arbejde af den.

Tager man saa det andet Spørgsmaal: Har Folkeskolens nuværende Tilsyn virket hemmende eller fremmende paa Skolen, saa er det vanskeligt at besvare dette, idet man her ikke har statistisk Materiale til Raadighed. Spørgsmaalet kan kun besvares ud fra Skolens Resultater, de kundskabsmæssige og de opdragende Resultater; og her er det vel kun de første, man tør prøve at lægge til Grund for Bedømmelsen, og det er endda meget vanskeligt.

Der har i de senere Aar lydt Klager fra forskellig Side over, at de Elever, der gaar

ud af Folkeskolen, mangler en Del i at have naaet Maalet, som man sætter for Færdighedsfagene, Dansk, Skrivning og Regning. Saa vidt jeg ved, peger de saakaldte ministerielle Prøver ikke særlig hen paa, at Børnene skulde være mindre dygtige for disse Fags Vedkommende nu end før. Hvorvidt Klagerne er berettigede eller ej, skal jeg ikke udtale mig om; jeg mangler det fornødne Materiale til at danne mig et Overblik over det. Men hvis det er rigtigt, er det efter min Mening hyerken Tilsynet eller Mangel paa Dygtighed hos Skolens Lærere, der er Skyld i det; saa er det noget ganske andet.

Der var en Gang en Skolemand, der sagde, at den danske Skole var ved at dække Skolens Bord à la Smørgaas, men det, som Børnene trængte til, var Havregrød og Bøf. Jeg er bange for, at der er noget om det: de mange Retter i Stedet for de solide. Kunde et nyt Tilsyn føre til, at Fagtrængselen i vore Skoler blev noget indsnævret, vilde efter min Mening ikke saa lidt være vundet.

Men er det fra Tilsynets Side, at Opmuntringen til de mange Fag er kommet, eller fra Befolkningens Side? Til en vis Grad er det vel nok fra Befolkningens, men ikke fra Tilsynets Side. Mange i og for sig ret gode Opgaver, som bæres frem af Befolkningen gennem Foreninger og Sammenslutninger, har banket paa Skolens Dør, altsammen gode Ting, som vor Ungdom bør have Kendskab til; men som meget let vil komme til at trænge det, som er Skolens egentlige Opgave, til Side.

Men jeg gentager: Det er ikke Tilsynet, der har bragt disse Sager indenfor Skolens Døre. Formelt kan man maaske sige det, idet de har optaget dem paa Time- og Undervisningsplanen; men reelt tror jeg, det er Skolens egne Folk, der her har været mere end villige. Jeg tror, der hos Skolens Folk har været en vis Ærgerrighed, som jeg i og for sig ikke skal laste dem for, i Retning af at føre deres Elever frem til at kunne lidt af alt. Jeg siger, man skal ikke laste dem for det, fordi jeg tror, at det i mange Tilfælde har været baaret af en Idealisme, som har givet sig Udslag deri, at de endogsaa i deres lovmæssige Fritid har arbejdet med deres Elever for at faa et godt Resultat.

Det er mig saaledes en Glæde at kunne oplyse, at der f. Eks. ved Landsby-skolerne i 1926 ifølge Statistikken — det er det sidste Aar, jeg har kunnet finde nogen Statistik for — har været undervist i